

Jaargang 34, no. 4

De Notenkraker

Officieel orgaan van vogelliefhebbers vereniging

**“VOGELVRIENDEN”
HARDENBERG & Omstr.**

Aangesloten bij:

Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Bestuur “Vogelvrienden”:

- Voorzitter: A.Tempelman, Floralaan 154, 7772 NV Hardenberg
Tel. 0523-267817
E-mail: vogelhokke@gmail.com
- Secretaris: H.Brokelman, Pinksterbloem 25, 7772 NK Hardenberg
Tel. 0523-260842
E-mail: hbrokelman@gmail.com
- Penningmeester: H.Edelijn, Lage Gaardenstraat 96, 7772 CN Hardenberg
Tel. 0523-265451
E-mail: hjedelijn@hotmail.com
- Ringencommissaris: H.Oldehinkel, Trompstraat 1, 7772 ZE Hardenberg
Tel: 0523-264959
E-mail: henk.sini@outlook.com
- Bestuurslid: R.Edelijn, Weidehof 7, 7772 GW Hardenberg
Tel. 06-24887616
E-mail: kleinbeld@hotmail.com
- Bestuurslid: H.Schepers, van Speijkstraat 20, 7772 ZC Hardenberg
Tel.0523-264880

Erelid: W.A.Tolman

Leden van verdienste: H.J.Edelijn, H.Oldehinkel, H.Kleinlugtenbeld

Redactie De Notenkraker:

Wiebe Tolman, Beatrixstraat 14, 7772 CR Hardenberg, tel.0523-261005,
mobiel 06-20009596; e-mail: wiebetolman@ziggo.nl

Voorz. tt.commissie: H.J.Schepers, J.C.J.van Speykstraat 20, Hardenberg

Materiaal opslag: Rolleman, Dedemsvaartseweg Zuid 63, Lutten

Beheer materiaal: H.Oldehinkel en H.Schepers

Jeugd coördinator: A.Tempelman, tel. 0523-267817

Contributie: € 38,00 per jaar

Voor 2012 65 jaar: € 33,00 per jaar

Jeugdleden t/m 17 jaar: € 19,50 per jaar

Betalingen: rekeningnummer NL58RABO0166870439 bij de Rabobank.
onder vermelding: “Vogelvrienden” Hardenberg.

VOORWOORD VOORZITTER

Beste Vogelvrienden,

De eerste maand van 2021 zit er al weer op.

Maar we zijn nog steeds in de greep van Covid 19 en in de gemeente Hardenberg grijpt het virus ook flink om zich heen. Maar er zijn nu meerdere vaccins, dus laten we hopen dat het zijn vruchten gaat afwerpen.

We gaan richting het voorjaar, dus de kweek gaat beginnen en bij vroege kwekers is die al begonnen. Ik zag in de whatsapp groep al de nodige mooie jongen voorbij komen.

Mensen bewaar er een aantal zodat we hopelijk in November een mooie show kunnen neerzetten.

Ook in deze tijd is zo'n hobby een mooie afleiding.

Zag ik dat de NBVV. ook aan de weg timmert op facebook, door een aantal leden die er flink enthousiast mee bezig zijn om deze groep te beheren. Ook bij onze eigen leden zie ik enthousiaste leden die ook mooie vogelverblijven hebben of maken.

Laten we op deze enthousiaste wijze ook het nieuwe verenigingsjaar in gaan, we moeten nog geduld hebben totdat onze overheid groen licht geeft. Tot die tijd hebben we in ieder geval onze mooie hobby.

Ik hoop jullie snel in levende lijve te zien als onze bijeenkomsten weer mogen doorgaan.

Ik ben ook ieder die zijn steentje bijdraagt erg dankbaar. Ook Wiebe Tolman die weer enthousiast deze uitgave van de Notenkraaker heeft gemaakt. Ik wens een ieder vooral gezondheid toe en hoop jullie snel weer te zien.

Voorzitter: Arnold Tempelman

JAARPROGRAMMA 2021:

Vrijdag 15 januari: nieuwjaarsbijeenkomst vervalt ivm. corona.

Maandag 26 April: Jaarvergadering (?)

Mei/Juni: Uitje of BBQ

Maandag 20 September: Jonge vogelavond

Maandag 18 Oktober: ledenvergadering+ inschrijving+ lezing

15 – 20 November: onderlinge Show

Vrijdag 14 januari 2022: Nieuwjaarsbijeenkomst

Vogelweetje 28: de roodborst (*Erithacus rubecula*)
Dit lieflijke vogeltje wordt meestal aangeduid als roodborstje, maar de echte naam is toch: roodborst! Helemaal juist is deze naam ook niet, want de borst is niet rood, maar oranje.

Door de mens inderdaad geliefd en als zodanig ook vaak afgebeeld. Het liedje “Roodborstje tikt tegen het raam” duidt daar ook al op. En zelfs op de vuilnisauto’s van het ROVA ziet u met enige lijntjes en het rode borstje dit vogeltje afgebeeld. Heel kunstig uitgedacht!

Ten opzichte van andere kleine vogeltjes en soortgenoten is de roodborst echter een kleine rakker. Nooit te bang om voor eigen rechter te spelen. En z’n territorium fel verdedigend. Deze eigenschappen maken het roodborstje totaal ongeschikt als volièrevogel. Want ook in gevangenschap zal hij het jachten en jagen op andere soorten niet nalaten. Dit tot grote ergernis van de kweker.

Het roodborstje kan een fijn liedje ten gehore brengen. Evenals het winterkoninkje zingt het roodborstje ook het hele jaar door. Ook ‘s nachts! Vaak zit hij daarbij in het donker op een lantaarnpaal te zingen.

Bij strenge kou zet het roodborstje al z’n veren op. Hij ziet er dan als een zielig vogeltje uit, maar is dat helemaal niet. Door bol te gaan zitten brengt hij veel lucht tussen de veren en dat heeft een isolerende werking ten opzichte van de lichaamstemperatuur. Vaak laat het roodborstje het zover niet komen, want bij strenge kou trekt hij naar het zuiden, naar Frankrijk en Spanje. De leemte hier wordt dan opgevuld door roodborsten uit Scandinavië.

De roodborst houdt zich graag op in de nabijheid van mensen. Dat laten ze ook wel zien in de broedperiode. Dan nestelen ze graag in oude schuurtjes, in fietsenhokken en andere onderkomens. Mij is zelfs een geval bekend dat een paartje roodborsten nestelde en hun jongen met succes groot bracht in een bloempot met geraniums welke bij mensen naast de voordeur hing.

Tot slot: de roodborst eet graag kleine diertjes, zoals insecten, spinnen, maar in de wintermaanden ook zaden. Maar het blijft in principe een vruchten- en insecteneter. U kunt deze vogelsoort op de voertafel in uw tuin dan ook wel verwennen met universeelvoer en enige meelwormen.

Wiebe Tolman.

Jonge roodborst

Herbers

T W E E W I E L E R S

MOLENPLEIN 4
HARDENBERG
TEL. (0523) 26 20 54

DIERENSPECIAALZAAK

Road Force

- 🐾 Diervoeding
- 🐾 Snacks
- 🐾 Benodigdheden
- 🐾 Vissen
- 🐾 Aquaria
- 🐾 Aquarium- en vijverplanten
- 🐾 Hengelsport

Sallandsestraat 27 Hardenberg

0523 769 003

Inkopen doen? Denk aan onze adverteerders!

AVIA SERVICE STATION.....

DE GROOT

BRUCHTERWEG 99

7772 BK HARDENBERG

TEL. 0523-261588

Oliecontrole geeft zekerheid
Extra zekerheid schenkt

AVIA

RADEMAKERS POELIERSBEDRIJF

Adm.Helfrichstraat 1-b, Hardenberg, tel. 0523-264987

ELKE DAG KIP VAN HET SPIT

GEGRILDE BOUTEN

SPARE RIBS

KANT & KLARE NASI EN BAMI

Emmen, Hardenberg, Hogeveen en Nijverdal

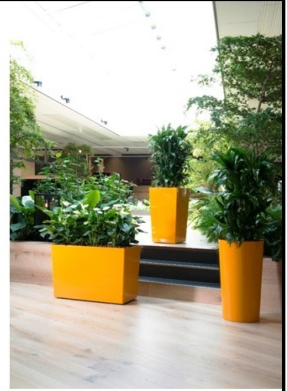

GROEN IN BEDRIJF

Interieurbeplanting: van een kleine kantooromgeving tot een mooie binnentuin in een wooncomplex.

Met Groen in Bedrijf zorgt Harold Meijer uit Hardenberg voor aanleg en onderhoud van diverse interieurbeplanting.

Voor een aangename werkplek

Groen in bedrijf
Tel. 06 - 58 79 55 62
info@groen-in-bedrijf.nl
www.groen-in-bedrijf.nl

Welkom nieuw lid:

Martin Kosse uit Slagharen

Wij hopen dat je het naar de zin zult hebben bij onze vereniging en dat je veel plezier mag beleven van je lidmaatschap.

Tankstation
Doe het zelf center

Esso

De Aerdijk 20
7783CN Gramsbergen
www.oosterveensolihandel.nl

OOSTERVEEN

Wij maken elk gewenste kleur
op onze
nieuwste verfmengmachine

HISTOR

* DIERENVOEDERS

SLEUTELMAKERIJ

de *nieuwe*
manier van
kleur kiezen

HISTOR

WILTINK
GEVELREINIGING

*Reinigen - Voegen vernieuwen -
Impregneren*

Rheezerweg 82 • 7795 DA Diffelen
Tel. (0523) 26 36 43
Mobiel: 06 55142133
www.wiltink-gevelreiniging.nl

Was de Dodo een vogel uit Luilekkerland? Toch leeft hij niet meer. Hoe dat kan? .....

Dierenarts drs. G.Th.F. Kaal is een expert in pluimvee- en vogelziekten, vooral ook bij exotische vogels. Hij hield zich vooral bezig met de gezondheidszorg bij papegaaien, parkieten, kakatoes, agaporniden, lori's en schreef boeken als 'Geslachtsbepaling bij Vogels' en 'Gezondheidszorg bij Papegaaien en Parkieten'.

Na zijn pensionering heeft hij studies verricht over uitgestorven vogels, speciaal ook over de Dodo (*Raphus cucullatus*).

Want de Dodo lijkt door de mens op Mauritius te zijn uitgestorven.

Het Dodo Mysterie.

Tot twee maal ging drs. Kaal naar dat verre eiland in de Indische Oceaan om te kijken of de vogel werkelijk uitgestorven was. Naar Mauritius. Door zijn spuurwerk kwamen nieuwe wetenswaardigheden aan het licht en werden aangenomen feiten ontrafeld. Want in 1850 werd gedacht dat de Dodo van soorten als struisvogel, albatros of kiwi was. Later bleek dat het een groot model duif geweest moest zijn, als een grondduif. Familie van de duif dus, maar van een soort die niet kon vliegen. De Dodo legde immers, net als de grondduif, ook maar één ei. Ook dacht men dat die zware, gedrongen vogel met die korte vleugels wel 20 kg gewogen moet hebben. Hij zag er niet voor niets zo "door de hakken gezakt" uit, vet als ie was. Bij alle berekeningen kwam men echter zo hoog niet uit, namelijk 'maar' tussen 10,5 en 17,5 kg.

Wanneer en hoe hij dan uitgestorven raakte?

90 Jaar na zijn ontdekking in 1598 was de Dodo al weer uitgestorven. Het laatste exemplaar zou in de buurt van een fort gedood zijn. Want vogels als de Dodo die geen vliegvermogen hadden, waren een gemakkelijk prooidier, zou je denken. Zeker ook omdat hij vrij tam was. En in de natuur geldt immers een biologisch-ecologisch evenwicht tussen prooidieren en roofdieren. Maar op Mauritius waren in de tijd eerst echter (nog) geen roofdieren. Het maakte dat zeevaarders (ook de Hollandse?) ze wel lusten en het vlees er van gerookt of gezouten mee aan boord namen. Toch was dat niet de reden van het uitsterven er van. Maar de oorzaak lag wel bij ..... ja, de mens. Want die voerde destijds apen in (het was toen een heilig dier!), die dat ene ei van de Dodo's maar wat graag lusten. Maar er kwamen ook zwarte en bruine ratten mee, en varkens, geiten en kippen. Die verwildering op het eiland verstoortte het ecosysteem en dat werd het einde de (dappere?) Dodo. Van een vogel die er een poos lang leefde als god in Frankrijk. Die hét symbool is geworden van een snel verdwijnende fauna doordat er mensen op het eiland kwamen. (bron- en fotovermelding: boek 'Het Dodo mysterie' van Gerard T.F. Kaal) Harry Kruiper.

© 2010 Encyclopædia Britannica, Inc.

Met dank aan onze adverteerders

De Distelvink: de kleurrijkste van alle Europese vogels.

In de volle zon komen de schitterende kleuren van de putter (de populaire naam voor de distelvink) pas goed tot zijn recht. De putter is een zoonanbidder, je vindt hem altijd op de zonnige plekjes in de volière. Maar ook in de vrije natuur. Zoals een paar maanden geleden bij de Vecht. Op een nog braakliggend bouwterrein, op de plek waar vroeger het oude zwembad De Marsch stond. Daar waren tijdelijk allerlei wilde planten op de zandhopen gaan groeien en waar een zwerm van naar schatting zo'n 40 bloemputters (zo worden putters ook wel genoemd) zich tegoed deed aan kleine, vooral oliehoudende zaden. Ja, kleine zaden, want dat soort is voor hun fijne dunne snavel geschikt. Waaronder ook het zaad van de teunisbloemen. Onze redacteur Wiebe Tolman weet daar alles van. Hij wist vroeger de teunisbloemen vlakbij huis wel te vinden, op een .... ja ook weer een braak liggend terrein, in dit geval bij het NS station. Na een droogperiode op zelfgemaakte gazen roosters werden de zaadjes (en ook wel andere soorten als ganzevoet) opgeslagen in papieren zakken. Prima voor aanvullende wintervoeding voor zijn volière vogels.

Putters hebben algemeen een hekel aan vocht. Ze zoeken de zonnige plekjes in de natuur op waar ze graag een nestje maken. Een kunstig nestje van gras-prietjes, worteltjes en haartjes, aan de buitenkant heel mooi afgewerkt. En als het helemaal klaar is, stopt het mannetje met zingen. Waarom? Om de plek van het nestje niet te verraden en om het territorium veilig af te bakenen. Vervolgens roept het vrouwtje hem, hurkt met gespreide vleugels en snel bevliegt manputter haar. De voortplanting is dan een feit. Na 14 dagen komen de 4-5 eitjes uit. De jonkies hebben eiwitrijk voedsel en liefst onrijpe zaden nodig om succesvol grootgebracht te worden. Als ze voldoende zelfstandig zijn, gaan ze graag op droge zaden over. De man voert zijn vrouwtje en haar jongen op het nest. De jongen leren op de rand van het nest met de vleugels te fladderen en vliegen na 15-16 dagen uit. Intussen is moeders, al of niet er naast, al weer aan een nieuw nestje begonnen. De pas uitgevlogen jongen wiegen met het lichaam om hun ouders te begroeten voor ze om voedsel beginnen te bedelen. Dat doen ze zo lang mogelijk waardoor ze soms zelfs pas na 2-3 weken helemaal alleen eten.

Harry Kruiper.

De Dierenwinkel

Admiraal Helfrichstraat 1C

7772BV Hardenberg

T: 0253 260680

E: dierenwinkel.hardenberg@gmail.com

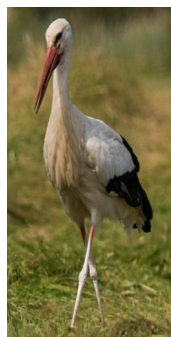
**Facebook: [www.facebook.com/
dierenwinkel.hardenberg](http://www.facebook.com/dierenwinkel.hardenberg)**

Hoe warm krijgen vogels het?

Tijdens de extreem warme dagen in juni hadden de vogels het ook warm. Mijn grasparkieten komen dan niet naar buiten. Zij zitten niet graag in de felle zon. Mussen en kauwtjes in mijn tuin zaten met de snavel wijd open om via de ademhaling nog wat koelte binnen te halen. En veel vogels in de vrije natuur nemen dan ook wel eens een bad. De ooievaar heeft een heel leuk foefje bedacht om zich tegen de hitte te beschermen. Deze vogel poept namelijk over zijn lange rode poten. Als de dunne ontlasting op gaat drogen wordt er warmte aan de poten en aan het lichaam onttrokken. Na het opdrogen blijven er witte kalkbestanddelen uit de poep op de poten achter. En de witte kleur geeft bescherming tegen de felle zon. Vandaar dat een ijscokar nooit zwart wit is.

Witte poten

Alle seizoenen blijven
genieten van uw tuin?

Buitenverblijven

- ✓ Groot assortiment
- ✓ Stel samen naar eigen idee
- ✓ Diverse maten
- ✓ Kapschuurmodel, plat dak & zadeldak

Kijk op onze website voor een greep uit ons assortiment buitenverblijven

Rheezerweg 93, 7794 RJ Rheeze | ☎ 0523 26 18 96

www.houthandelwoertink.nl

VOEDERS

**OVERWEG
HARDENBERG**

www.overweghardenberg.nl

JUMPER

Alles voor uw vogels!

Voeding & zaden, kooien, speelgoed en volièrebenodigheden

HDV, Teurlings, Konacorn, Kasper Fauna Food,
Beyers, Versele Laga, Prestige, Beaphar

Hessenweg 17 | 7771 CH | Hardenberg | T. 0523-261684

Oplossing vogelprijsvraag.

1. De gastorn (**rotgans**) komt hier alleen om te overwinteren.
2. De moderpor (**roerdomp**) maakt een zwaar geluid.
3. De hutspino (**houtsnip**) is een bosvogel.
4. De lawaiwele (**wielewaal**) is geel.
5. De sterkelosch (**scholekster**) is een weidevogel.
6. Het weerthano (**waterhoen**) loopt over het water.
7. De linkergokwant (**kwartelkoning**) is een beschermde loopvogel.
8. De rippergeurer (**purperreiger**) heeft een lange nek.
9. De lansrui (**ransuil**) heeft twee oortjes.
10. De sappergier (**graspieper**) is niet een echte gier.
11. De moboverkel (**boomklever**) kan alle kanten op.
12. De zolauwwever (**oeverzwaluw**) is niet een echte wever.
13. De fuikende (**kuifeend**) kan goed duiken.
14. De kavagelnor (**kraanvogel**) broedt in Zweden.
15. De tessemaart (**staartmees**) bouwt een mooi nestje.
16. Het jaarbannemedt (**baardmannetje**) nestelt in het riet.
17. De gorerits (**rietgors**) heeft een zwarte kop.
18. De okkeoke (**koekoek**) roept z'n eigen naam.
19. Het pesthopene (**steppehoen**) leeft op de vlakte.
20. De broodstor (**roodborst**) heeft een oranje borst.
21. De werktal (**kwartel**) is doof
22. De rotklaven (**torenvalk**) kan bidden
23. De schoervlala (**aalscholver**) blijft lang onder water
24. De mishuus (**huismus**) is vrij brutaal
25. De krantenroek (**notenkraker**) is nu wel heel dichtbij!

VOGELPRIJSVRAAG

Er kwamen 11 goede oplossingen binnen.

In alfabetische volgorde:

Frans André, Arjan Bosch, Jan van Duuren, Hendrikus Edelijn, Rick Edelijn, Henk Kleinlugtenbeld, Rini Kruiper, Henk Oldehinkel, Gerrit Tigelaar, Harry van der Weide en Samantha van der Weide.

Op dinsdag 2 februari heeft Femmie Rademaker (moeder van Fokko) onder toezicht van Fokko Rademaker en Wiebe Tolman het winnende lot van de 11 inzenders getrokken.

Als winnaar kwam uit de bus: **Rini Kruiper**.

Zij krijgt de cadeaubon ter waarde van € 25,00 , beschikbaar gesteld en te besteden bij:

Poelierbedrijf Rademaker, Adm.Helfrichstraat 1-b, Hardenberg

Femmie Rademaker

Wiebe Tolman

Fokko Rademaker

Sterk in installatiewerk!

- Het aanleggen en verzorgen complete cv installaties.
- Het repareren / onderhoud / vervangen ketels.
- Het infrezen en leveren complete vloerverwarminginstallatie.
- Dakwerken.
- Airco's leveren en installeren.
- Inregelen en adviezen op stookgedrag centrale verwarming.

Onderhoud combiketel
€ 57,50

24/7 BEREIKBAAR

10% KORTING OP VERVANGENDE ONDERDELEN!

Servicebedrijf S.T.O

Postbus 260, 7770 AK Hardenberg
Tel. 0523 - 745 686

info@servicebedrijf-sto.nl
www.servicebedrijf-sto.nl

Wij adviseren u graag over uw verzekeringen, uw hypotheek en bij de aan- en verkoop van uw woning!

- Verzekeringen
- Makelaardij
- Hypotheken
- Bankzaken
- Pensioenen
- Arbodienst

VRIELING

Dedemsvaart | Hardenberg | Zwolle
0523 - 28 27 26 mail@vrieling.nl vrieling.nl

Roodborst kroonduif (Walsrode)

De Kroonduif (*Goura cristata*), een groot model duif.

Hij wordt ongeveer 80 centimeter lang en heeft een gewicht van ongeveer 2,5 kilogram. Het is een heel rustige duif die zich in hoofdzaak op de grond ophoudt, waar hij zijn voedsel bij elkaar scharrelt. Hoewel hij korte stukjes kan vliegen doet hij dit vrijwel nooit. Het verenkleed is blauw met donkere vleugels. Een mooi en apart kenmerk is de waaivormige verenrij op de kop.

De Kroonduif ... ook bedreigd?

De vogel wordt bejaagd in Nieuw-Guinea en Indonesië, waar trouwens ook andere soorten kroonduiven leven. Bovendien bestaat er (illegale) handel in deze vogel die als siervogel zeer gewild is. Verder wordt het leefgebied bedreigd door de aanleg van wegen voor de exploitatie van hout en mineralen. Daardoor wordt zijn leefgebied gemakkelijker toegankelijk voor stropers. Niet voor niets staat de kroonduif op de Rode Lijst van de IUCN die de internationale handel in bedreigde soorten wilde dieren en planten tegen moet gaan. Omdat hij zo rustig is, is deze duif in dierentuinen een graag geziene gast. Zo ook de Victoria Kroonduif in Wildlands Emmen. Het nest wordt in een boom gemaakt en er wordt één ei in gelegd dat in 4 weken wordt uitbroed. Het jong vliegt pas uit als het ongeveer 1 maand oud is en kan na anderhalve maand voor zichzelf zorgen. Kroonduiven kunnen oud worden. Vogels die meer dan 20 jaar oud zijn kunnen nog met succes in gevangenschap broedsels grootbrengen. En er zijn kroonduiven die ouder dan 40 jaar zijn geworden!

Tekst: Harry Kruiper

Foto boven: Wiebe Tolman

Foto onder: Harry Kruiper

*Victoria kroonduif
(Wildlands Emmen)*

AUTORIJSCHOOL
E G G E N G O O R

INTRODUCTIE LES GRATIS !!

Hoornblad 20

Tel : 0523-264386

Mob: 06-51083650

FIETSWERELD A. SLOT

Hessenweg 21 * 7771 CH Hardenberg
www.fietswereldaslot.nl * 0523-261340

Het weten waard:

Hoe ringen te bestellen?

Ga naar: de site van Vogelvrienden Hardenberg

Ga naar: Vogelringen

Ga naar: Downloaden klik op de links hieronder

Ga naar: Bestelformulier voor gewone ringen 2021 (xls)

Ga naar onder in de balk: Ring 2021.xls

Je hebt nu 2 mogelijkheden:

1. Vul het formulier in en verzend dit digitaal naar Henk Oldehinkel;
2. Download het formulier en druk dit af

Na invulling het formulier inleveren bij Henk Oldehinkel

LET OP: in beide gevallen moet gelijktijdige betaling plaatsvinden.

Voor liefhebbers van beschermde vogels komt er nog bij dat ook het BSN nummer moet worden ingevuld en dat het formulier met handtekening moet worden opgestuurd of gebracht naar Henk Oldehinkel.

U kunt nog ringen bestellen in de 4e ronde, welke eindigt op 20 maart 2021.

